

Н.С. Краснокутська, д-р екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

І.В. Мілаш, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНОГО НАПРЯМУ ДО НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНИМ РІВНЕМ «МАГІСТР»

Значення наукової діяльності студентів (НДС) у загальній структурі їх підготовки займає важливе місце. НДС дозволяє студентам одержати додаткову інформацію в сфері новітніх напрямків фундаментальних і прикладних досліджень, озброює методами дослідження, дозволяє системно, глибоко і різнобічно осмислювати сучасні соціально-економічні явища і процеси, вчить публічно представляти результати наукових пошуків. Крім того, залучення студентів до науково-дослідної роботи має важливе виховне значення.

На кафедрі економіки підприємств харчування та торгівлі ХДУХТ застосовується декілька форм організації наукової діяльності студентів за ОКР «магістр». Серед основних слід виділити наступні:

1. Наукова діяльність студентів, яка вбудовується в навчальний процес. Її завданням є активізація процесу навчання, а участь у ній є індикатором наукової активності студентів. Такий вид наукової роботи включає: вивчення літературних джерел, підготовку наукових рефератів, есе, презентацій, участь у предметних олімпіадах і олімпіадах зі спеціальності, конкурсах, студентських чемпіонатах.

2. Наукові дослідження, які доповнюють навчальний процес. Їх завдання – вихід за межі програми й індивідуалізація процесу навчання, забезпечення безперервності зв'язку «магістратура-аспірантура». Цей вид НДС реалізується за допомогою виконання курсових і випускних кваліфікаційних (магістерських) робіт, тематика яких відповідає напрямкам науково-дослідних тем кафедри, а також участі студентів у наукових семінарах і конференціях. Для посилення цього виду наукової діяльності на кафедрі організовані два наукові гуртки, діє студентське наукове товариство. За цим напрямком цінним є досвід кафедри в створенні студентами програмних продуктів, які застосовуються в наукових і навчальних цілях.

3. Наукові дослідження, які проводяться паралельно навчальному процесу. Їх завдання – наукова професіоналізація студентів під керівництвом викладачів, тобто спеціалізація й підготовка до наукової діяльності. Зміст роботи магістрів тут – це участь у наукових дослідженнях кафедри, підготовка наукових статей і тез. Тут поле для діяльності велике: участь у соціологічних

опитуваннях, проведенні анкетувань, створенні баз даних результатів досліджень, робота з науковою літературою й інформацією Інтернет.

Поряд із позитивним досвідом організації наукової діяльності студентів за ОКР «магістр», на наш погляд, є низка проблем, які вимагають модернізації системи підготовки до наукової діяльності.

По-перше, має місце низька мотивація студентів до наукової діяльності, яка обумовлена відсутністю системи заохочення студентів, що займаються науковою діяльністю, і розмитістю їх перспектив. По-друге, модернізації вимагає дотримання принципу тотального залучення студентів до наукової діяльності. Очевидно, що не всі студенти повинні й можуть бути зацікавлені у виконанні наукових завдань. Тому необхідно проводити анкетування студентів на предмет виявлення у них інтересу до науково-дослідної роботи. Надалі можливо проведення аналізу їх індивідуальних особливостей і рівня підготовленості з метою формування індивідуальної освітньої траєкторії студентів. По-третє, вимагає розвитку комунікативна грамотність студентів. Дана проблема пов'язана з низькою культурою написання письмових робіт, таких як: наукові доповіді, статті, есе, заявки на конкурси, звіти про проведені наукові дослідження та ін. Окремою проблемою є низьке володіння студентами-магістрами іноземними мовами. По-четверте, важливим напрямком змін є створення системи міжнародного наукового співробітництва кафедри й студентів-магістрів, яка б припускала участь у студентських і викладацьких обмінах. Це сприятиме підвищенню якості наукових досліджень і престижності наукової діяльності в очах студентів.

Позначені проблеми носять комплексний характер і мають вирішуватися на всіх рівнях. Розвиток повноцінної системи наукової діяльності студентів не тільки дозволить забезпечити спадкоємність науково-педагогічних кадрів, але й сприятиме формуванню особистості представника молодого покоління навіть у тому випадку, якщо він не оберє наукову діяльність як свою майбутню професію.

Отже, система підготовки магістрів до наукової діяльності повинна містити елементи: участь у наукових конференціях, форумах, семінарах, гуртках; конкурсний відбір дипломних і курсових робіт з процедурою публічного захисту; ведення регулярно обновлюваної бази даних конкурсів, грантів для студентів; інформаційний блок, що містить всю документацію і дані про наукову діяльність і досягнення студентів, їх використання у навчальному процесі й практичній діяльності. Поетапність розвитку і структурованість системи дозволять активізувати наукову діяльність магістрів і досягти скоординованості й комплексності, які мають бути властиві системі вузівської освіти.